

Zápis

z obhajoby disertační práce paní Mgr. **Veroniky Matějkové**, roz. Forkové

konané dne **17.5.2012**

téma práce: „**Komparativní přístupy Karla Krejčího v jeho pojetí české a polské literatury**“

přítomní: dle prezenční listiny

doc. PhDr. Hana Šmahelová, CSc., předsedkyně

Prof. PhDr. Petr. A. Bílek, CSc.

Doc. PhDr. Pavel Janoušek, CSc., školitel

Prof. PhDr. Vladimír Svatoň, CSc., oponent

Prof. PhDr. Jiří Trávníček, CSc., oponent

Doc. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

Předsedkyně komise doc. PhDr. **Hana Šmahelová**, CSc., zahájila obhajobu a představila přítomným kandidátku Mgr. Veroniku Matějkovou, včetně přehledu o jejím PGS studiu.

Školitel Doc. PhDr. **Pavel Janoušek**, CSc. seznámil komisi s uchazečkou i s její dizertační prací. Vyzdvihnul, že kandidátka začala průzkumem archivů a že je schopná číst ve všech jazycích, kterými komunikoval Krejčí. Hledání závěrečné podoby práce bylo funkční a kooperativní a on jako školitel při vedení práce dle svých slov nenarazil na žádnou překážku.

Kandidátka **Veronika Matějková** seznámila přítomné se svou disertační prací. Sdělila zejména, jak se Krejčí vymezoval a vyjadřoval k ostatním osobnostem literárněvědného života a literárněvědným proudům daného období, protože cílem její dizertační práce bylo právě zachytit a interpretovat střety mezi metodologiemi, respektive mezi dobovými literárněvědnými diskurzy na jedné straně a jednotlivcem v postavě polonisty, bohemisty, slavisty a komparatisty Karla Krejčího (1904-1979) na straně druhé. Soustředila se na to, jak se uzlové body Krejčího metodologických bojů i inspirací promítaly do jeho vlastního pojetí literárněvědné metody i práce literárního historika a komparatisty obecně. Představila stěžejní část dizertační práce, již tvoří čtyři hlavní kapitoly, doplněné o tři případové studie:

- *Výchova badatele,*
- *Formulace vlastní metody + případová studie Obrat k zájmu o formu, estetickou hodnotu a vývoj básnickovy tvůrčí individuality,*
- *Atak marxismu + případová studie Spor o třetí díl akademických Dějin české literatury,*

- *Koncepce komparatistiky + případová studie Od klasicismu k romantismu*

Kandidátka následně shrnula Krejčího reflexe dobových literárněvědných diskurzů, jeho metodologie i důvody jeho outsiderství, přičemž právě outsiderství Krejčího označila jako motiv, který se prací vine. Uvedla dále, že metoda jako taková byla pro Krejčího pro poznání literatury klíčová, ale nebyla cílem: Krejčí považoval za správné nepřiklánět se nikdy k nějakému směru, nevyznával vědecký metajazyk a vyhovovala mu spíše široká syntéza. Kandidátka Matějková zmínila složitost navázání na Krejčího i inspirativní momenty, které práce zachycuje: Krejčího smysl pro originalnost vědeckých poznatků a skutečnost, že Krejčího vědecké práce českou literaturu nikdy nevyjímaly z evropského rámce. Ve svém vystoupení připomněla, že vycházela z literárně historických prací Krejčího, z jeho textů reflektujících metodologické dění literární vědy a rovněž z jeho pozůstalosti v Památníku národního písemnictví, která obsahuje 84 kartonů a je neroztříděná. Kandidátka uvedla, že práce na archiváliích nestojí, ale že je využívala k tomu, aby práce byla prokreslenější a aby některé odborné texty díky nim byly určitým způsobem osvětleny, např. z hlediska kontextu vzniku atp.

Poté oponenti Prof. PhDr. **Vladimír Svatoň**, CSc. a Prof. PhDr. **Jiří Trávníček**, CSc. přednesli závěry svých posudků. Dle **Jiřího Trávníčka** je předložená dizertace po dlouhé době prací, která má pro obor skutečný smysl; kandidátka je reflektorem otevřených zdrojů a říká, jak je čist – přičemž pro ni nejsou ideové, ale osobní. Uvedl, že si není jist, zda se všechny případové studie povedly stejně dobře, resp. Vyzdvihl studii o sporu o třetí díl dějin české literatury. Pochválil kandidátku, že její argumentace je kontrolovaná a rovněž náležitě odborné úrovni. Drobně problematizoval trochu deskriptivní styl, který v předložené práci dle jeho názoru občas odsouvá podstatu sdělení. **Vladimír Svatoň** v principu vyjádřil souhlas s posudkem i vystoupením Jiřího Trávníčka, přičemž vyjádřil potřebu vlastního zdrženlivějšího stanoviska k předložené práci. Uvedl, že dle jeho mínění se autorka příliš ztotožnila s Krejčím, který byl předmětem jejího bádání; připojil v tomto směru citaci Romana Jakobsona o podobnosti literární vědy a carské policie. Veronika Matějková se k řečenému stručně vyjádřila.

Diskuse:

Předsedkyně komise doc. PhDr. **Hana Šmahelová**, CSc. s podotknutím, že nechce být hnidopišská, zmínila z posudku prof. Svatoně upozornění, že autorka nemá představu o periodizaci českého literárního života, a požádala kandidátku o stanovisko k jí zvolené metodologii. Kandidátka sdělila, že neřekne o své práci, že je metodologicky špatně; připustila, že v práci chybí její vlastní názor na sentimentalismus i periodizaci, ale vysvětlila to záměrem představit pojetí Krejčího, tedy to, jak na periodizaci, sentimentalismus a další právě on nazíral, což bylo předmětem práce.

Dále **Vladimír Svatoň** i **Hana Šmahelová** připojili několik osobních vzpomínek na Karla Krejčího.

Hana Šmahelová poté otevřela téma outsiderství Karla Krejčího, artikulovala svou nejistotu, kde přesně jej hledat, zda je jeho kořen v Krejčího metodologii, společenské situaci či v něm samém, a s odkazem na potřebu uvažovat v kuhnovském pojetí paradigmatu požádala kandidátku o vyjádření. Kandidátka **Veronika Matějková** upřesnila, že existují dva zdroje: jednak je člověk do něčeho tlačěn a jednak má své vlastní směřování. **Pavel Janoušek** připojil, že Krejčí se prostě nevejde do paradigmat literární vědy, a především tím je outsider: vždycky svým odbornou tvorbou odpověděl jinak, než by se to aktuálnímu paradigmatu hodilo.

Doc. PhDr. **Tomáš Kubíček**, Ph.D. vstoupil do diskuse s názorem, že kdyby kandidátka zvolila jiný tón, mohla by z její obhajoby Karla Krejčího být obžaloba Karla Krejčího. Doplnil, že nelze nechat bez povšimnutí základní výtku, která souvisí obecně s problémem monografií, tedy chybějící osten kritičnosti vůči Krejčímu, který zmínil již profesor Svatoň. Položil kandidátce otázku, zda se tímto zabývala. Kandidátka **Veronika Matějková** odpověděla, že nikoliv, neboť Krejčí tuto otázku neřešil. **Jiří Trávníček** souhlasně s kandidátkou podotknul, že je to pochopitelné a že není důvod, proč by ji řešil.

Hana Šmahelová se otázala, zda kandidátka prostřednictvím toho, co chtěla napsat o Krejčím, zamýšlela poukázat také na nějaký obecnější problém. Kandidátka **Veronika Matějková** k záměru a provedení své práce zopakovala výše uvedené, tedy že se snažila rekonstruovat, jak určitý typ vědce procházel určitými obdobími a s čím se střetával; její motivací bylo i toto zobecnění, dávající možnost zjistit, jaký otisk takové střety mohou zanechat přímo ve vědcově díle.

Hana Šmahelová závěrem shrnula, že kandidátka odpovídala se zjevnou schopností orientace v literární vědě, že prokázala svou schopnost vést argumentovanou a srozumitelnou diskusi a že nastal čas, aby komise přešla k uzavřené části jednání a k hlasování o udělení titulu Ph.D.

Následovalo vyhlášení výsledku tajného hlasování: Komise navrhla udělit **Veronice Matějkové** titul doktor (Ph.D.).

Zapsal: Katka Volná

Podpis předsedy komise: